

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 537/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej Mgr. Ondrejom Barnom, advokátom, Zámocká 529/34, Stropkov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Cdo/233/2019 z 27. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v konaní pred všeobecnými súdmi, ktorého predmetom bolo zaplatenie sumy 1813,62 eur s príslušenstvom z titulu nezaplatenej splatnej mzdy, vystupovala sťažovateľka v procesnej pozícii žalovanej v 1. rade. Okresný súd Svidník (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 7 Cpr/2/2013 z 30. mája 2018 zaviazal sťažovateľku na zaplatenie žalobkyni predmetnú sumu spolu s príslušenstvom (I. výrok), zamietol žalobu proti žalovanému v 2. rade (II. výrok), žalobkyni priznal náhradu trov konania proti sťažovateľke v plnom rozsahu (III. výrok) a žalovanému v 2. rade nepriznal náhradu trov konania proti žalobkyni (IV. výrok).

3. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie sťažovateľka proti jeho vyhovujúcej časti a tiež žalobkyňa proti jeho zamietajúcej časti (voči žalovanej v 2. rade), o ktorej rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 20 CoPr/4/2018 z 30. mája 2019 tak,

že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 6 Cdo 233/2019 z 27. mája 2020. V časti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP na základe záveru, že dovolacie dôvody nie sú v dovolaní vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. V časti prípadného dovolania (aplikujúc § 124 CSP) v zmysle § 460 písm. f) CSP odmietol dovolanie podľa § 477 písm. c) CSP ako neprípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť uznesenia najvyššieho súdu odmietnutím dovolania, bez náležite vykonaného prieskumu a bez náležite presvedčivého odôvodnenia, a tým zasiahol do základného práva na prístup k súdu a svojou extrémnou svojvôľou pri rozhodovacej činnosti nesprávne rozhodol. Sťažovateľka formuluje dve zásadné právne otázky:

5.1. Poukazujúc na nepreskúmateľnosť rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu v časti, v ktorej žiadnym spôsobom nezaujali stanovisko k tomu, že zmluvou o prevode podniku prešli na kupujúci subjekt aj povinnosti z pracovnoprávných vzťahov vrátane povinnosti platiť žalobkyni mzdu a že na platnosť takejto zmluvy ju nie je nevyhnutne potrebné uzavrieť tak, aby musela byť nerozlučne zviazaná s prílohami, formuluje otázku, či mohol alebo nemohol najvyšší súd nepovažovať rozhodnutia všeobecných súdov za prípad extrémneho vybočenia z medzí spravodlivého procesu;

5.2. Môže, resp. nemôže sťažovateľka ako subjekt práva spôsobilý na právne úkony uzatvárať zmluvy na jednej strane ako fyzická osoba živnostníčka a na strane druhej ako konateľka právnickej osoby pri zachovaní všetkých vnútorných aj vonkajších sprievodných aspektov podnikania v nadväznosti na otázku, či je takého uzavretie zmluvy vo vzťahu k možnému nevyplateniu mzdy zamestnanca v rozpore s dobrými mravmi, či je ho možné považovať za fiktívny právny úkon.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania, ktoré sťažovateľka považuje za arbitrárne.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

7. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je neprijateľná z hľadiska ochrany základných

práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

8. Práve arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je nosná námietka prezentovaná v ústavnej sťažnosti. Arbitrárnosť môže mať v súdnych rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové základy. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05). V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

9. Ústavný súd sa tak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či vysvetlenie dôvodov odmietnutia dovolania predstavuje interpretačný exces, alebo naopak, či je odôvodnené ústavne akceptovateľným spôsobom.

10. Najvyšší súd sa ako dovolací súd v časti napadnutého uznesenia zaoberal explicitne vymedzeným dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V ďalšej časti napadnutého uznesenia (s použitím výkladového pravidla podľa § 124 CSP) ustálil ďalší sťažovateľkou implicitne vyjadrený dôvod dovolania zakladajúci vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

11. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd posúdil obsah dovolania, na podklade judikátu 71/2018 vymedzil pozitívne (bod 7.4) aj negatívne (bod 7.5) pojem „*ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu*“, stručne vysvetlil svoj negatívny záver o nemožnosti ďalšieho dovolacieho prieskumu (7.10), keď v podstatnom uzavrel, že v podanom dovolaní sa sťažovateľka nestotožnila so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, neoznačila ani jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré by v zmysle právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v judikáte R 71/2018 bolo možné zaradiť do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP (bod 7.9).

12. Ústavný súd, na podklade svojej novej judikatúry (III. ÚS 76/2021, III. ÚS 163/2021, I. ÚS 51/2020) sa nestotožňuje s takým názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci je uvedenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) dovolacieho súdu. Ustanovenie § 421 ods. 1 CSP nemožno interpretovať a uplatňovať tak, že zakotvuje povinné obsahové náležitosti dovolania. Obligatórne náležitosti dovolania upravuje § 428 CSP, ktorý okrem iného ukladá dovolateľovi povinnosť uviesť v dovolaní dovolacie dôvody, teda „*z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne*“. Následne ustanovenie § 432 CSP vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP

(odôvodnenie nesprávnym právnym posúdením veci), aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne, a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný.

13. Aj napriek uvedenému záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľky nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. Ústavný súd svoj názor o ústavnej udržateľnosti záveru najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania odvíja od obsahu vyžiadaného dovolania (dopytom na okresnom súde, pozn.); vymedzený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci bol v dovolaní sťažovateľkou formulovaný príliš všeobecne a nedostatočne, keďže prevažne uvádza skutkové a právne závery z rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu bez toho, aby uviedla právnu otázku a bez toho, aby vysvetlila, prečo z jej pohľadu zaujal dovolací súd nesprávny právny názor na jej riešenie.

14. Ústavný súd preskúmal aj tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej najvyšší súd posudzoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (vo vzťahu k dovolacej námietke o nepreskúmateľnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu). Najvyšší súd v podstatnom poukázal a ďalej vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k presvedčeniu, že v danej veci nešlo o extrémny prípad vybočenia z medzí § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (bod 8.6). Takáto argumentácia najvyššieho súdu nevykazuje žiadne znaky či už arbitrárneho, alebo formalistického prístupu k hodnoteniu podmienok dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže už rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu dávajú sťažovateľke zrozumiteľné odpovede na otázky, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie vo veci samej.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP je ochranou pred vadami zmätočnosti, a nie nesprávnym právnym posúdením veci (R 24/2017). Najvyšší súd tak v okolnostiach tejto veci nemal inú možnosť, len namietanie nesprávneho právneho posúdenia v režime podľa § 420 písm. f) CSP vyhodnotiť v rovine neprípustnosti dovolania (bod 8.7). Najvyšší súd nie je ani skutkovým súdom, preto nemal právny priestor na vyvodenie vecných záverov k námietkam týkajúcim sa skutkových okolností, či otázok súvisiacich s dokazovaním (bod 8.8). Najvyšší súd tak v rámci jemu zákonom zverného rámca dovolacieho prieskumu na zvolený spôsob ochrany reagoval ústavnoprávne udržateľným spôsobom.

16. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľky neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože vo vzťahu k napadnutému uzneseniu sú zjavne neopodstatnené. Ústavný súd tak pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, resp. taký postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval a stabilizovaná judikatúra vyžadovala, preto napadnuté uznesenie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odopretie prístupu sťažovateľky k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

17. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a porušením označených práv sťažovateľky totiž nebola zistená kauzálna súvislosť.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu